

Ook mensen met een beperking kunnen een mbo-diploma halen

Ook mensen met een beperking kunnen mbo-diploma's halen. Dat bewijzen de landelijke brancheopleidingen, waaraan Pameijer in samenwerking met Zuidwester een regionale invulling geeft. Veertien studenten gaan dankzij deze opleidingen op zoek naar een betaalde baan, met een door de branche erkend mbo-diploma op zak. Daarmee wordt de krapte op de arbeidsmarkt verminderd. Maar wat belangrijker is: de studenten krijgen zelfvertrouwen en waardering en mogen meedoen in en aan de samenleving. En dát is pas echt van onschatbare waarde, vinden Audry van Vulpen en Steven Mersch. Zij zijn productontwikkelaars bij Pameijer en geven hun visie op de brancheopleidingen. **BAS ABRESCH**

Een slagingspercentage van 87,5 procent! Natúúrlijk is dat een geweldig resultaat. Veertien van de zestien studenten van onze brancheopleidingen Assistent Groen en Facilitair behaalden hun diploma. Twee studenten konden niet afstuderen vanwege persoonlijke omstandigheden, zoals verhuizingen. Met een uitvalpercentage van slechts 12,5% overtreffen de resultaten ruimschoots het nationale gemiddelde van schooluitval in het reguliere mbo niveau 2-onderwijs. Dat was 40 procent, volgens het rapport 'De Staat van het Onderwijs 2023' van de Onderwijsinspectie.

TRANEN

Maar hoe mooi en belangrijk ook – cijfers en percentages zijn niet waarvan we bij Pameijer het meest warm worden. Omdat we werken voor en met mensen, al bijna 100 jaar. We zijn er voor iedereen voor wie

meedoen in de samenleving lastig is. Want wij geloven dat iedereen ertoe doet. Wat ons daarom het meest raakte, waren de reacties van de studenten én hun naasten bij de diploma-uitreiking. Ouders zaten met tranen in hun ogen. Hun kind had iets voor elkaar gekregen dat lang voor onmogelijk was gehouden: een mbo-diploma behalen. Ook de studenten zelf waren enorm trots. Op het tastbare diploma, maar zeker ook op hun eigen ontwikkeling. In specifieke vakvaardigheden, werknemersvaardigheden én op sociaal vlak.

De tante van een van de studenten schoot zelfs al vol bij de intake. Zij was de bewindvoerder van een 24-jarige man, wiens moeder was overleden. Nadat hij op zijn achttiende het voortgezet speciaal onderwijs (vso) verliet, had hij zes jaar gewerkt op een beschermde of beschutte werkplek. Tijdens het intakegesprek daalde het in bij de

vrouw. Was het écht waar? Ging haar neef nu gewoon een opleiding volgen, met de kans om een diploma te behalen? Waarmee hij een betaalde baan zou kunnen krijgen en volwaardig onderdeel van de maatschappij zou worden? Ja, het was echt waar. En wat had ze graag gewild dat zijn moeder, haar zus, dit had kunnen meemaken.

PLAFOND

Dit ene verhaal – waarvan er talrijke zijn – toont van alles aan. Dat de stap van het vso naar het mbo of een betaalde baan voor veel mensen met een beperking te groot is (waarover later meer). Maar ook dat mensen met een beperking vaak meer kunnen dan wij denken. Zij kunnen het plafond bereiken dat wij – als zorgprofessionals, onderwijs én als samenleving – voor hen creëren. Het probleem is dat we dit plafond vaak te laag maken. Een veelgehoorde kreet in zorg en »

Geert Hazebroek samen met docent Jamel Lange (l)

Geert Hazebroek (47) behaalde een mbo-diploma

welzijn is: laten we iemands situatie rustig en stabiel houden. Ook binnen Pameijer was dit lang het uitgangspunt. Vanuit de beste intenties, maar inmiddels zien we in dat we daarmee

BELANGRIJK DAT ONDERWIJS VEEL INCLUSIEVER WORDT

een soort aangeleerde hulpeloosheid kweken bij mensen. Waardoor zij zich niet ontwikkelen, terwijl onderzoek aantoonde dat de meeste mensen dit juist wél graag willen én kunnen. Zij willen meedoen in en aan de samenleving. Dus moeten we hen die kans geven. Omdat onze samenleving pas een samenleving is als we doen wat het woord betekent: samen leven.

BRANCHEOPLEIDINGEN

Binnen Pameijer hebben we begin 2024 een belangrijke switch gemaakt. Met onze koers Pameijer Vindingrijk 2024-2027 transformeren we van zorgorganisatie naar een leer- en ontwikkelorganisatie, die mensen toegang geeft tot onder meer arbeid. We willen dat iedereen die wij ondersteunen zich kan ontwikkelen, op zijn of haar eigen tempo en naar eigen vermogen. Omdat we de talenten van de mensen die we begeleiden zien als krachtbronnen die hun zelfredzaamheid vergroten en verbinding creëren.

De brancheopleidingen maken die toegang tot werk mogelijk. Deze opleidingen maken deel uit van een landelijk programma van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). Dit programma is gericht op het bieden van gelijke kansen en het versterken van mensen met een verstandelijke

beperking. In samenwerking met Zuidwester heeft Pameijer de opleiding op eigen wijze vormgegeven, wat heeft bijgedragen aan het succes van de eerste lichte studenten.

We gaan door met de brancheopleidingen; dit najaar starten twee nieuwe klassen voor de opleidingen Facilitair en Logistiek, net als Groen sectoren waar vacatures moeilijk in te vullen zijn en waar dus vraag is naar mensen. We gaan door vanwege het succes, maar ook omdat we al bijna 100 jaar onze nek uitsteken voor mensen voor wie meedoen aan de samenleving lastig is. Voor hen proberen we vindingrijke oplossingen te vinden. De brancheopleidingen, waarmee we ook een financieel risico nemen, zijn daar een mooi voorbeeld van.

TOEGANG TOT ONDERWIJS

Wij vinden het bijzonder dat deze opleidingen vanuit VWS en zorgorganisaties gefinancierd en gefaciliteerd worden. En niet vanuit het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) dat verantwoordelijk is voor het onderwijs in Nederland. De toegang tot onderwijs voor mensen met een beperking is vaak onvoldoende. Vanuit Pameijer vinden we het daarom belangrijk dat onderwijs veel inclusiever wordt. Dat begint al op de basisschool, maar geldt ook voor het beroepsonderwijs.

We trekken daarom graag meer op met de regionale opleidingscentra (roc's). Zij zouden nog meer inspanning kunnen leveren om de stap van vso naar mbo makkelijker te maken. Veel jongeren die deze stap maken, als ze hem al maken, vallen in het eerste jaar uit. Omdat het verschil tussen de veilige omgeving van de kleinschalige vso-school en het grootchalige roc te groot is. Ze verzuipen, omdat er te weinig tijd en ruimte is voor persoonlijke aandacht en omdat

ze niet in hun eigen tempo kunnen leren. Door bepaalde systemen, structureren of culturen krijgen jongeren al snel 'nee' te horen wanneer ze niet voldoen aan bepaalde eisen.

Samen kunnen we dat doorbreken. Wij kunnen de expertise van roc's over opleiden goed gebruiken. Zij kunnen leren van onze kennis over het begeleiden en ondersteunen van mensen met een beperking, ook in relatie tot werk en de samenwerking met werkgevers. Persoonlijk maatwerk is de sleutel. Een treffend voorbeeld vanuit onze brancheopleidingen: om hieraan mee te kunnen doen, moet een student kunnen lezen en schrijven. Omdat hij een geschreven portfolio moet inleveren. Toch lieten wij een student meedoen die niet kon lezen en schrijven. Zijn portfolio stelde hij samen met video's. Dat vergde extra begeleiding en creativiteit. Maar hadden we dit niet gedaan, dan was er een talent verloren gegaan. Zoals er in de afgelopen decennia zoveel talenten verloren zijn gegaan, doordat mensen vanaf vso richting dagbesteding zijn gegaan. Terwijl ze met meer moeite best een betaalde baan hadden kunnen vinden. En we elke assistent-hovenier, assistent-conciërge, winkelmedewerker, magazijnmedewerker en vorkheftruckchauffeur in deze tijd van arbeidskrachte keihard kunnen gebruiken. Werkgevers mogen zich daarom ook meer inspannen om mensen met een beperking een kans te geven. Ook al vraagt het meer maatwerk om hen te begeleiden. Gelukkig staan steeds meer werkgevers hiervoor open, maar we hebben er veel meer nodig om écht impact te maken.

OVERHEIDSSTEUN

Om iedereen aan de samenleving te laten meedoen, is ook steun vanuit de overheid cruciaal. Dat het ministerie van VWS het lande-

lijke programma in het leven heeft geroepen – mede door de lobby van Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN), de brancheorganisatie waarbij wij ook zijn aangesloten – is erg hoopvol. Nu moeten we ook het ministerie van OCW meekrijgen, zodat vso en mbo beter gaan aansluiten. Bemoedigend is dat de Tweede Kamer begin 2024 instemde met de motie die de regering verzoekt te onderzoeken hoe op maat gemaakte opleidingen – zoals brancheopleidingen in sectoren als Groen, Facilitair en Logistiek – gefinancierd kunnen worden. Zo kunnen mensen die speciaal onderwijs hebben afgerond zich verder ontwikkelen. Die duurzame overheidsfinanciering is bovendien hard nodig om het voor organisaties zoals Pameijer betaalbaar te houden. Of beter gezegd: te maken.

Ook moet werken voor mensen met een beperking meer gaan lonen. Mensen met een Wajong-uitkering krijgen naast hun uitkering vaak ook meerdere toeslagen. Die raken ze (deels) kwijt als ze aan het werk gaan. Daardoor levert werken per saldo vaak niet veel meer op dan het een uitkering; soms zelfs minder. Ook een student die een brancheopleiding bij ons afrondde, liep hier tegenaan. Hij

werd door zijn omgeving geadviseerd om nog maar even niet aan het werk te gaan. Een logische keuze, want we hebben dit simpelweg niet goed geregeld in Nederland. Wie vanuit een uitkering (weer) deels of geheel gaat werken, krijgt vaak te maken met ingewikkelde regels. Velen voelen ook financiële onzekerheid. Wat als je terugvalt? Behoud je je rechten? Kun je dan zonder problemen weer terug in je oude uitkering of indicatie? Ook gevoelsmatig kan het moeilijk zijn om een stap te zetten van je vertrouwde plek naar een andere omgeving. Het is belangrijk dat mensen het comfort voelen dat er altijd een veilige weg terug is. Daarom is het kabinet een paar jaar geleden, samen met de professionals in de uitvoeringspraktijk en ervaringsdeskundigen, begonnen met het programma Simpel Switchen in de Participatieketen. Het programma maakt het voor mensen makkelijker om te switchen tussen uitkering en werk en tussen dagbesteding, beschut werk, banenafpraak en regulier werk. Hierdoor kunnen meer mensen meedoen op de voor hen op dat moment best passende plek.

De brancheopleidingen gaan ervoor zorgen dat meer mensen gaan meedoen in en aan de samenleving.

Ja, als enthousiaste en betrokken professionals willen we altijd sneller. Maar het is een fijne constatering dat we in ieder geval in de goede richting bewegen. We zitten op het goede pad en zien als samenleving steeds meer in dat iedereen kan meedoen.

MEER MENSEN LATEN MEEDOEN IN EN AAN DE SAMENLEVING

En dat iedereen zich optimaal moet kunnen ontwikkelen. Investeren in de ontwikkeling van mensen blijft de allerbeste investering die je kunt doen. Met onze brancheopleidingen hebben we aangetoond: ook mensen met een beperking kunnen het beroepsonderwijs aan en kunnen mbo-diploma's halen. Dat werd lang niet voor mogelijk gehouden. Maar zoals gezegd: het is maar net hoe hoog wij met elkaar het plafond willen maken. ■

VOOR MEER INFORMATIE OVER
PAMEIJER BRANCHEOPLEIDINGEN:
PRODUCTONTWIKKELING@PAMEIJER.NL

Groepsfoto met geslaagde studenten